

THE EVALUATION OF SCHOOL-BASED CURRICULUM OF SOCIAL
STUDIES, RELIGION AND CULTURE LEARNING SUBSTANCE IN
PRIMARY LEVEL OF SCHOOLS UNDER THE CONTROL OF
CHIANG MAI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 4

บทคัดย่อ

ผลการวิจัยพบว่า ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และนักเรียนมีความคิดเห็นในระดับมาก สอดคล้องกับสภาพสังคม ความต้องการของท้องถิ่นอย่างเหมาะสม

³ รองศาสตราจารย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

คำสำคัญ : การประเมินหลักสูตรสถานศึกษา, สารการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม, ระดับประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4

ABSTRACT

The purpose of this research was to evaluate the school's curriculum on social studies, religion and culture learning substance in primary level of schools under the control of Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 4. The respondents can be categorized as 18 school administrators, 36 teachers and 72 students. The methodology employed in this research consisted of 1) 3 kinds of questionnaires which were administrator questionnaire, teacher questionnaire and student questionnaires 2) 2 kinds of interview questionnaire which were administrator interview form and teacher interview form 3) record form. The data were analyzed by frequency, mean and standard deviation. The quality data were analyzed by frequency, mean and content analyzing. The research result indicated that;

In the aspect of Context, Input, Process and Product had a high opinion level. All of the aspects had related and had appropriated to social contexts.

Keywords : Evaluation of School-based Curriculum, Social Studies, Primary Level of Schools Control of Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 4

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551 : 4) เพื่อใช้จัดการศึกษาแก่ผู้เรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียน และมีหลักการคือ มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรมยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้ และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการเรียนต่อการประกอบอาชีพ โดยมุ่งเน้น

ผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551 : 11) ได้กำหนดให้ผู้เรียนทุกคนจำเป็นต้องเรียนรู้ โดยแบ่งเป็น 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นสาระการเรียนรู้หนึ่งที่มีความสำคัญ มีผลต่อการพัฒนาผู้เรียนโดยมุ่งพัฒนาให้มีความรู้ความเข้าใจในการดำรงชีวิตทั้งในฐานปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม สามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ทั้งยังมุ่งให้ผู้เรียนสามารถรู้จักจัดการกับทรัพยากร

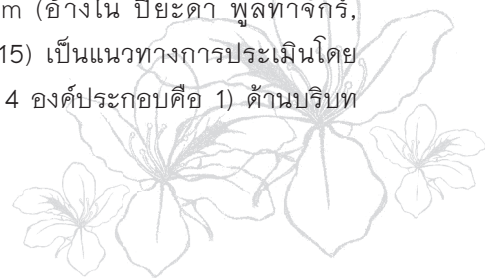
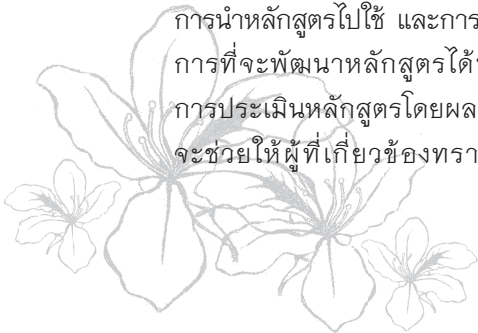
ที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจถึงยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลง มีความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง มีคุณธรรม จริยธรรม ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเป็นเหตุ มีผล นำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เน้นการปลูกฝังคุณสมบัติอันดีงาม อย่างไรก็ตาม สถานศึกษาต้องนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐานไปจัดทำรายละเอียดในส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นหลักสูตรสถานศึกษาโดยยึดหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน, 2551 : 1) เป็นแนวทางในการจัดทำ หลักสูตร โดยกำหนดจุดมุ่งหมายและมาตรฐาน การเรียนรู้เป็นเป้าหมายและเป็นกรอบทิศทาง ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (กระทรวง ศึกษาธิการ, 2545)

หลักสูตรจะต้องมีการพัฒนา ปรับปรุงให้เหมาะสมกับด้านอื่นๆ ของสังคม อยู่เสมอ การประเมินหลักสูตรถือเป็น กระบวนการที่จะพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้ทราบ ข้อบกพร่องหรือจุดอ่อนของหลักสูตร ซึ่งถ้า ไม่มีการประเมินหลักสูตรก็ไม่สามารถทราบ แนวทางในการพัฒนาหลักสูตรได้เลย (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2544 : 133) การประเมินหลักสูตร เป็นขั้นตอนของการประเมินข้อบกพร่อง หรือความผิดพลาดของหลักสูตร ดังนั้น การจะพัฒนาหลักสูตร จึงจำเป็นต้องได้รับการ ประเมินเป็นระยะๆ เพื่อสำรวจข้อบกพร่อง หรือความเหมาะสมของการนำหลักสูตรไปใช้ และได้สรุปว่าการพัฒนาหลักสูตร สามารถ จำแนกได้ 3 ประการคือ การร่างหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินหลักสูตร การที่จะพัฒนาหลักสูตรได้นั้นจำเป็นต้องมี การประเมินหลักสูตรโดยผลจากการประเมิน จะช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบถึงปัญหาและ

แนวทางในการปรับปรุง โดยมีระยะเวลา ในการประเมินหลักสูตรเป็น 3 ระยะคือ ระยะแรกประเมินก่อนการนำหลักสูตรไปใช้ ระยะที่ 2 ประเมินระหว่างการใช้หลักสูตร และระยะที่ 3 ประเมินหลังการใช้ หลักสูตร (วิชัย วงษ์ใหญ่ 2543 : 15)

ในการจัดการเรียนการสอนของ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ยังไม่ได้ผลเท่าที่ควร เนื่องจากเป็นสาระที่มีเนื้อหาค่อนข้างมาก และ เน้นทักษะด้านวิชาการ ซึ่งมักสอนโดยการท่องจำ และสอนแบบบรรยาย เน้นเนื้อหามากกว่าให้นักเรียนลงมือปฏิบัติ เป็นผลให้นักเรียนเกิด ความเบื่อหน่าย มีทัศนคติไปในแง่ลบ ถึงแม้ว่า ครูผู้สอนจะปฏิบัติตามขั้นตอนต่างๆ ในหลักสูตร เป็นอย่างดีแล้ว แต่การพัฒนาหลักสูตรก็ยังไม่ สมบูรณ์ถ้าขาดการประเมิน ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึง ปัญหา และแนวทางในการปรับปรุงให้ชัดเจนขึ้น ในด้านของการประเมินเพื่อที่จะพัฒนาการเรียน การสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมนั้น ยังไม่ได้รับการประเมิน อย่างจริงจังจากผู้ที่เกี่ยวข้องเท่าที่ควร (ฉัตรกร วรณโก, 2556)

ด้วยเหตุดังกล่าวจึงเป็นมูลเหตุให้ ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะประเมินหลักสูตรสถาน ศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับประถมศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาเชียงใหม่ เขต 4 โดยเป็นการประเมิน ในระยะที่ 2 ซึ่งเป็นการประเมินระหว่าง การดำเนินการใช้หลักสูตร ผู้วิจัยได้นำเอา รูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model ของ Stufflebeam (อ้างใน ปิยะดา พูลทาจกร, ม.ป.ป. : 115) เป็นแนวทางการประเมินโดย ประเมินทั้ง 4 องค์ประกอบคือ 1) ด้านบริบท

เพื่อประเมินสภาพปัญหา ความต้องการ และ สิ่งต่างๆ มาเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ ในการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงหลักสูตร 2) ด้าน ปัจจัยเบื้องต้น เพื่อประเมินสิ่งที่จะนำมาใช้ ในการดำเนินการหลักสูตร เช่น วิธีการที่ใช้ มีความเหมาะสมเพียงใด ควรที่จะมีการ เปลี่ยนแปลงหรือไม่ 3) ด้านกระบวนการ เพื่อประเมินการจัดการเรียนการสอน กิจกรรม ประกอบการสอน นำไปเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการเลือกวิธีดำเนินการที่เหมาะสม เพื่อให้การใช้หลักสูตรมีประสิทธิภาพมากที่สุด และ 4) ด้านผลผลิต เพื่อประเมินผลผลิต ของหลักสูตรว่า ได้ผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย มากน้อยเพียงใด ซึ่งข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้ประโยชน์ เพื่อประกอบการตัดสินใจในการปรับปรุง แก้ไข หลักสูตร และพัฒนาการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรมในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ระดับประถมศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 4

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีการดำเนินการวิจัย โดยดำเนินการประเมินตามรูปแบบการประเมิน แบบ CIPP Model ของ Stufflebeam

กลุ่มตัวอย่าง

ในการสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน โดยการสุ่มอำเภอใช้การเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ อำเภอสันป่าตอง อำเภอหางดง และอำเภอสารภี จากนั้นคัดเลือกโรงเรียนจากอำเภอสันป่าตอง อำเภอหางดง และอำเภอสารภี โดยใช้การสุ่มแบบกลุ่ม โดยได้แบ่งโรงเรียนออกเป็น 3 กลุ่มตามขนาดของโรงเรียนคือ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ หลังจากนั้นใช้การเลือกแบบเจาะจงคือ สุ่มเลือกโรงเรียนจากขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ ในแต่ละอำเภอก็ได้กลุ่มตัวอย่างโรงเรียนรวมทั้งสิ้น 18 โรงเรียน

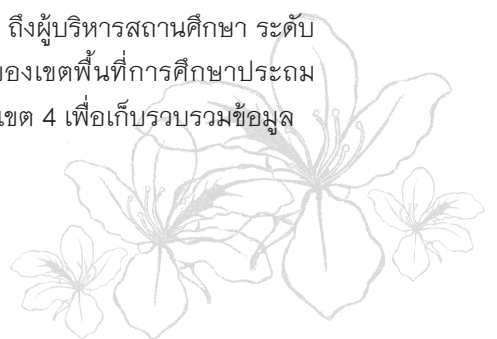
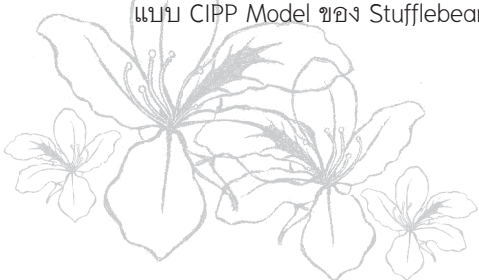
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ประกอบด้วย 1) แบบสอบถาม จำนวน 3 ฉบับ 2) แบบสัมภาษณ์ จำนวน 2 ฉบับ และ 3) แบบบันทึกข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การหาค่าความถี่ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ หนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ถึงผู้บริหารสถานศึกษา ระดับประถมศึกษา ของเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 4 เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

2. เก็บรวบรวมข้อมูลโดยนำแบบสอบถามไปสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และนักเรียน

3. ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์และบันทึกข้อมูลตามสภาพจริงด้วยตนเองจากกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และข้อมูลจากแบบบันทึกข้อมูลค่า วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ และวิเคราะห์เนื้อหาแล้วนำเสนอในลักษณะความเรียง

ผลการวิจัย

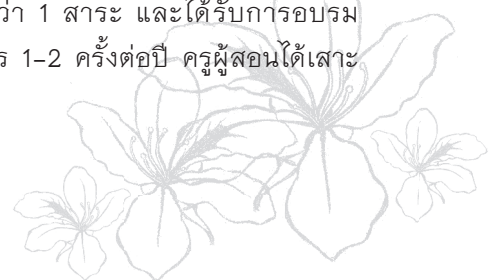
ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้นด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และนักเรียนมีความคิดเห็นในระดับมาก

อภิปรายผล

จากการศึกษาเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับประถมศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4 มีประเด็นที่ผู้วิจัยนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ด้านบริบท ผลการวิจัยพบว่า การกำหนดวิสัยทัศน์หลักสูตร เป้าหมายหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตร มีความเหมาะสมในระดับมาก เนื่องจากการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการจัดทำร่วมกันจึงมีระดับความคิดเห็นในระดับมาก สอดคล้องกับ พันธ์ ธาตุทอง (2550 : 112) ที่กล่าวว่า หลักสูตรต้องมีความสอดคล้องกับ วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และโครงสร้างของสถานศึกษา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ สุพจน์ เตียมอดุลย์ (2544 : 4) ที่กล่าวว่า การจะนำหลักสูตรไปใช้ต้องศึกษาความต้องการของชุมชน สังคมได้ครบถ้วนตลอดจนความพร้อมและความสามารถของนักเรียน

2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะความเป็นผู้นำด้านวิชาการ มีการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานแก่เพื่อนร่วมงาน และยังมีมนุษยสัมพันธ์กับหน่วยงานในท้องถิ่น รวมถึงผู้ปกครองนักเรียน สอดคล้องกับ ปิยะดา พูลทาจกร (ม.ป.ป. : 5) ที่กล่าวว่า หลักสูตรที่ดีต้องนำมาใช้ได้สะดวก ผู้บริหารหลักสูตรต้องมีความรู้ความเข้าใจในการใช้หลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีส่วนสำคัญในการสนับสนุนการใช้หลักสูตรระดับโรงเรียน และคอยกระตุ้นให้บุคลากรพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเอง ด้านคุณลักษณะครูผู้สอน มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 20 ปี และสอนมากกว่า 1 สาระ และได้รับการอบรมทางวิชาการ 1-2 ครั้งต่อปี ครูผู้สอนได้เสาะ

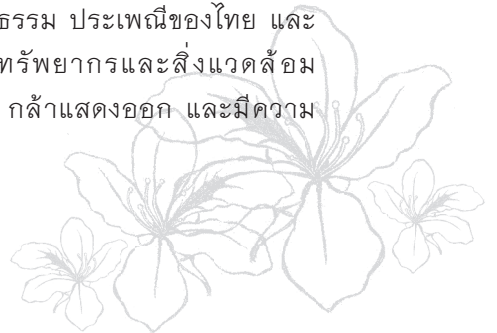
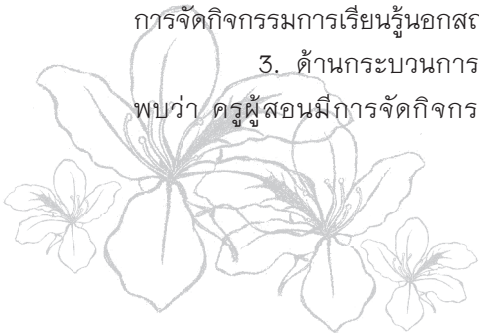

แสวงหาความรู้ เทคนิควิธีการสอนแบบใหม่ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน และการผลิตสื่อให้กับนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ มัทนา วังธนอมศักดิ์ (2553 : 15) ที่กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอนรวมถึงอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา และเทคโนโลยีต่างๆ ช่วยส่งเสริมคุณภาพ และประสิทธิภาพทางการเรียนการสอนของครู และนักเรียน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตรงตาม จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียน และอยากที่จะเรียนมากขึ้น เนื่องจากเนื้อหาสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมมีค่อนข้างมาก จึงทำให้นักเรียนรู้สึกว่าเป็นสาระที่น่าเบื่อ ครูจึงจัดการเรียนการสอนโดยให้ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ภายใน และภายนอกโรงเรียน สลับกับการเรียนในชั้นเรียน นักเรียนส่วนใหญ่ชอบที่จะเรียน โดยการศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ภายนอก ซึ่งได้เรียนรู้จากทรัพยากรธรรมชาติ วิธีการดำรงชีวิต การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และประเพณี อาจเป็นเพราะแหล่งเรียนรู้ต่างๆ มีความใกล้เคียงกับสังคมในการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียน จึงส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว และยังเป็น การบูรณาการกับสาระอื่นๆ ได้อีกด้วย ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของ ระพีพรรณ สิงขราช (2552 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า การใช้แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับคุณภาพปรับปรุง และการใช้แหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ ส่วนการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า งบประมาณรายหัวที่ได้รับไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นอกสถานที่

3. ด้านกระบวนการ ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ มีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย อาทิ การใช้คำถามกระตุ้นให้เกิดการคิด การนำเสนองานในชั้นเรียน การสวมบทบาทเป็นครู ในการจัดการเรียนการสอน เป็นต้น อีกทั้งครูผู้สอนยังเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามทั้งในเวลารเรียน และนอกเวลาเรียน มีการทบทวนความรู้ก่อนเริ่มเรียนเนื้อหาใหม่ มีการชี้แจงจุดประสงค์ของการเรียนในแต่ละคาบ มีการแนะนำแหล่งความรู้เพิ่มเติมให้แก่ นักเรียน ตลอดจนได้มีการบูรณาการกับสาระอื่น จึงส่งผลให้มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 4 ได้ระบุถึงการจัดการศึกษาว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของ สมชาย วางหา (2550) ที่พบว่า ครูไม่แจ้งจุดมุ่งหมายขอบเขตเนื้อหา และจุดประสงค์ให้ชัดเจน การเรียนการสอนไม่ยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง ขาดการบูรณาการเนื้อหา ระหว่างวิชา

4. ด้านผลผลิต ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และนักเรียนมีความคิดเห็นในระดับมากด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เนื่องจากนักเรียน และครูผู้สอนมีความพึงพอใจในผลการเรียนรู้ ส่งผลให้ด้านพฤติกรรมของนักเรียนหรือคุณลักษณะอันพึงประสงค์มีการพัฒนา โดยเฉพาะการรักในศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีของไทย และเป็นผู้อนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม มีความซื่อสัตย์ กล้าแสดงออก และมีความ

กระตือรือร้นมีน้ำใจทำให้ปลั่งคมมากขึ้น สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 31) ที่ได้กำหนดแนวทางว่า สถานศึกษาต้องร่วมกับชุมชนสามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ขึ้นตามความต้องการ โดยให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความจำเป็นที่จะต้องปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และ ค่านิยม ดังกล่าวแก่ผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. โรงเรียนควรมีการสร้าง ความตระหนักในการพัฒนาคุณภาพการสอน สาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น

และมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

2. โรงเรียนควรให้ความรู้และความเข้าใจในการใช้หลักสูตรกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาประเมินเกี่ยวกับกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม และความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

3. ควรมีการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษาในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2545.
- ชนันท์ ชาติทอง. **การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น**. นครปฐม : เพชรเกษมการพิมพ์, 2550.
- ฉัตรกร วรธนโก. **ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน วิชาสังคมศึกษาในโรงเรียน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2556.
- ปิยะดา พูลทาจกร. **การประเมินหลักสูตรและการเรียนการสอน**. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, ม.ป.ป..
- มัทนา วัณณอมศักดิ์. **การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร**. นครปฐม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553.
- ระพีพรรณ สิงขราช. **การประเมินหลักสูตรกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนป่าซาง จังหวัดลำพูน**. เชียงใหม่ : ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2552
- วิชัย วงษ์ใหญ่. **กระบวนการพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา**. ทบวงมหาวิทยาลัย, 2543.
- สมชาย วางหา. **การประเมินหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนบ้านใหม่ อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่**. อุดรดิตถ์ : วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์, 2550.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. **รวมบทความทางการประเมินโครงการ**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- สุพจน์ เอี่ยมอดุลย์. **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. ลำปาง : สถาบันราชภัฏลำปาง, 2544.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กระทรวงศึกษาธิการ. **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด, 2551.

